

Inventering av vedlevande insekter i asp i Tinnerö eklandskap säsongen 2006

Gnathoncus nidorum, bild av Kenneth Claesson

1 Sammanfattning

Under fältsäsongen 2006 inventerade Calluna AB insekter knutna till asp i naturreservatet Tinnerö eklandskap i Linköpings kommun. 20 fönsterfällor användes vid inventeringen. Callunas projektbenämning är ”Linköping vedskalbaggar 2006, B81”.

I reservatet påträffades hela 29 rödlistade arter. En av dessa är klassad i kategorin Starkt hotad (EN), sju i kategorin Sårbar (VU) och 21 i kategorin Missgynnad (NT). Förutom dessa rödlistade arter hittades 38 arter som tidigare varit rödlistade (enligt rödlistorna från 1993 och 2000), samt två arter som tidigare inte noterats i Östergötland.

De mest anmärkningsvärda fynden var almvedvivel *Cossonus cylindricus* (EN) och trägnagare *Xyletinus vaederoeensis* (VU). Båda arterna är mycket sällsynta och kräver förmodligen stora krav på sin miljö. Den sistnämnda arten är dessutom ny för Östergötland. Värt att notera är också fem arter av familjen Eucnemidae (halvknäppare), sex arter av familjen Mycetophagidae (vedsvampbaggar) och sex arter av familjen Melandryidae (brunbaggar) – tre familjer där de flesta arterna ställer stora krav på sin miljö och som fungerar utmärkt som signalarter.

Inventeringen i sin helhet gav en mängd intressanta fynd. Särskilt roligt är det att så många skalbaggar knutna till asp finns i Tinnerö, bl.a. rariteterna trägnagaren *Xyletinus vaederoeensis*, ögonbaggen *Pseudeuglenes pentatomus* och almvedvivel *Cossonus cylindricus*. I övrigt påträffades 16 rödlistade eller tidigare rödlistade arter som är mer eller mindre knutna till asp.

Två arter som normalt anses knutna till ek eller andra ädellövträd har hittats i lite större mängder kring asp vilket skulle kunna tyda på att utvecklingssubstratet verkligen är asp. Dessa är blåsbaggen *Hypebaeus flavipes* som anses leva i anslutning till stekelbon som byggts i gångar av skeppsvarvsfluga i gamla ekar, samt mindre svampklobagge *Mycetochara humeralis* vilken är knuten till ihåliga ädellövträd.

2 Inledning

På uppdrag av Linköpings kommun har Calluna AB inventerat vedlevande insekter knutna till asp i naturreservatet Tinnerö eklandskap, Linköpings kommun.

Fångstperioden sträckte sig från maj-augusti. Utsättning och tömning av fällorna sköttes av Håkan Andersson, Johan Storck, Robert Berglind och Kenneth Johansson, Calluna AB. Författare till rapporten är Håkan Andersson, med viss bearbetning av kommunekolog Anders Jörneskog. Håkan Andersson har också svarat för artbestämning av den största delen av materialet. Gunnar Sjödin har artbestämt skalbaggar av familjen kortvingar (Staphylinidae) samt ytterligare några svårare grupper. Håkan Ignell har varit projektledare och kvalitetsgranskat materialet. Callunas projektbenämning är ”Linköping vedskalbaggar 2006, B81”.

3 Metodik

Vid inventeringsarbetet användes fönsterfällor. En fönsterfälla fångar flygande insekter och placeras oftast i anslutning till intressanta substrat på träd. Exempel på intressanta substrat är t.ex. håligheter, högstubbar, savflöden eller död ved. Fönsterfällan består av en polykarbonatglasskiva och en aluminiumvanna som med hjälp av snöre hängs upp i trädet. De flygande insekterna krockar med det genomskinliga glaset och faller ned i vinnan som innehåller en konserverande lösning av vatten och glykol.

Fällorna sattes ut i början av maj och togs ned i början av augusti. Däremellan vittjades fällorna med ca en månads mellanrum. Kommunekolog Anders Jörneskog hjälpte till med förslag på lämpliga delområden i reservatet.

I Tinnerö eklandskap användes totalt tjugo fönsterfällor fördelade på tio delområden. Antalet fällor per delområde varierade mellan en och sex st. Alla fönsterfällor hängdes upp i aspar med intressanta substrat, främst i anslutning till håligheter. I brist på sådana sattes fällor upp på högstubbar, eller i anslutning till död ved, rötskador eller svampar.

4 Resultat

4.1.1 Beskrivning av området och resultat

Stora delar av Tinnerö eklandskap består av ekdominerad lövskog med en del grov asp. Det finns också flera aspdominerade områden. Enligt gamla kartor fanns asp i betesmarkerna redan tidigt 1700-tal, vilket skulle kunna betyda att kontinuiteten av asp i reservatet är mycket lång.

I inventeringen påträffades 29 rödlistade arter. En av dessa är klassad i kategorin Starkt hotad (EN), sju i kategorin Sårbar (VU) och övriga 21 i kategorin Missgynnad (NT). Dessutom påträffades 38 arter som tidigare varit rödlistade samt två arter som var nya för Östergötland.

4.1.2 Rödlistade arter

Gnathoncus nidorum är en ca 3 mm lång stumpbagge som i Sverige bara är känd från Östergötland, Närke och Uppland. Den verkar dock inte vara särskilt sällsynt i det östgötska eklandskapet. Arten är knuten till fågelbon i ihåliga träd, bl. a. asp och ek, där den förmodligen lever som rovdjur på andra, mindre insekter och dess larver. Det främsta hotet mot arten är minskad tillgång på gamla aspbestånd med ihåliga träd med fågelbon. Rödlistekategori: Missgynnad (NT).

Gnathoncus nidorum, illustration av Kenneth Claesson

Trichonyx sulcicollis är en ca 3 mm lång kortvinge, den största arten av en grupp kortvingar som kallas klubbhornsbaggar. Arten är sällsynt och lokal upp till Mälardalen. Den lever under bark och i fuktig ved av olika lövträd, främst ek. Troligen är arten på något sätt associerad med myror. Det främsta hotet är minskad förekomst av gamla lövskogsbestånd med döda träd. Rödlisterkategori: Sårbar (VU).

Cyphea curtula är en ca 2 mm lång kortvinge. Arten förekommer i de flesta landskap upp till Norrbotten. I Sverige verkar arten knuten till stående, nyligen döda aspar med larvgångar av vedlevande skalbaggar. Även iakttagelser under bark på branddödade aspar finns. Det främsta hotet mot arten är brist på gamla aspbestånd. Rödlisterkategori: Missgynnad (NT).

Hylis procerulus är en ca 5 mm lång svartbrun halvknäppare. Arten förekommer mycket sällsynt upp till Värmland. Inte mycket är känt om arten men troligen är den på något sätt knuten till rötad granved. Det främsta hotet mot arten är minskad mängd urskogsartade skogsbestånd med den typ av död ved som arten kräver. Rödlisterkategori: Sårbar (VU).

Hylis procerulus, illustration av Kenneth Claesson

Microrhagus lepidus hör även den till familjen halvknäppare - små spolformade baggar där i stort sätt alla arter är kräsna och kräver speciell konsistens på veden som larven utvecklas i. Denna art är knuten till grov, vitrötad ved av bl.a. bok, asp, sälg, al och björk.

Oftast påträffas arten i urskogsartade bestånd. Arten hotas främst av att urskogsartade bestånd av lövdominerad blandskog blir allt ovanligare. Rödlisterkategori: Missgynnad (NT).

Rödaxlad lundknäppare *Calambus bipustulatus* är en av de mindre knäpparna, ca 8 mm lång. Arten är svart med en orangeröd fläck vid basen av varje täckvinge. Denna sällsynta och lokala art är knuten till ädellövbeklädnad där larven utvecklas under bark och i håligheter av främst ek, alm, lind och lönn. De främsta hoten mot arten är avverkning eller andra ingrepp i artens livsmiljö. Rödlisterkategori: Missgynnad (NT).

Orange rödrock *Ampedus nigroflavus* är en svart knäppare med orangeröda täckvingar, ca 12 mm lång. Arten är ganska sällsynt och lokal. Den orange rödrocken utvecklas i högstubbar och lågor med vitrotad ved av olika lövträdsarter, främst asp och björk. Veden ska helst vara solexponerad. I veden lever larven som rovdjur och ett viktigt bytesdjur är larven av noshornsoxe *Sinodendron cylindricum*. Det främsta hotet mot arten är att högstubbar och lågor av främst asp och björk blivit ovanligare i landskapet. Rödlisterkategori: Missgynnad (NT).

Globicornis nigripes är en ca 4 mm lång, brunsvart ängare. Arten är i Sverige bara påträffad på Öland, i Småland och i Östergötland. Den lever med stor sannolikhet av döda insekter i gamla ihåliga lövträd, främst ek. Det främsta hotet är den minskande mängden ihåliga, grova lövträd. Rödlisterkategori: Sårbar (VU).

Globicornis nigripes, illustration av Kenneth Claesson

Xyletinus vaederoeensis är en trägnagare som mycket sällsynt påträffats upp till Uppland. Arten utvecklas i hård, vitrotad ved av bl.a. asp och ask men förmodligen är konsistensen viktigare är träslaget. Det främsta hotet mot arten är avverkning av aspbestånd med inslag av död ved. Rödlisterkategori: Sårbar (VU).

Sprängtickgnagare *Dorcatoma substriata* är en nästan klotrund bagge som blir ca 2 mm lång. Larvutvecklingen sker i fruktkroppar av svampen sprängticka på björk, bok och alm. Der främsta hotet mot arten är att träd som infekterats av sprängticka blir ovanligare i landskapet. I stadsnära natur tas sådana träd inte sällan bort. Rödlisterkategori: Missgynnad (NT).

Hypebaeus flavipes är en ett par millimeter lång blåsbagge som är påträffad i ett fåtal landskap upp till Västmanland. Arten är knuten till gamla ekar med partier av död ved.

Där lever den i gaddstekelbon i gångar av skeppsvarvsfluga. Det främsta hotet mot arten är minskande mängd gamla ekar med partier av död ved. Rödlistekategori: Sårbar (VU).

Hybebaeus flavipes, illustration av Kenneth Claesson

Triplax rufipes är en ca 5 mm lång bagge som hör till familjen trädsvampbaggar. Arten är orangeröd med blanksvarta täckvingar. Denna art är främst knuten till svampar av släktet *Pleurotus* (t.ex. ostronmussling) på björk, asp, lind och bok. Ofta påträffas arten tillsammans med andra, vanligare arter av släktet *Triplax*. Det främsta hotet mot arten är brist på gamla, skadade lövträd. Rödlistekategori: Missgynnad (NT).

Svartvingad svampbagge *Leiestes seminigra* hör till familjen svampbaggar. Arten är ganska lik *Triplax rufipes*, orange med svarta täckvingar, men är lite mindre – ca 3 mm. Arten är sällsynt och lokal och knuten till grova högstubbar av främst björk och asp. Förmodligen är arten på ett eller annat sätt knuten till myror av släktet *Lasius*. Det främsta hotet mot arten är minskad mängd grova lövträdshögstubbar i skogarna. Rödlistekategori: Missgynnad (NT).

Fyrfläckad vedsvampbagge *Mycetophagus quadriguttatus* är en ca 4 mm lång bagge som är mörkbrun med två stora gula fläckar på varje täckvinge. Arten är mycket sällsynt och lokal. Nästan alla vedsvampbaggar ställer stora krav på sin miljö och många arter är eller har varit rödlistade. Denna art är knuten till olika svampar, bl.a. svavelticka på ek. Den påträffas också synantropt i möjligt hö och annat avfall i lador och uthus. De främsta hoten mot arten är brist på grova ädellövträd samt ökad renhållning kring lador och uthus. Rödlistekategori: Sårbar (VU).

Rödhalssad vedsvampbagge *Mycetophagus fulvicollis* hör även den till familjen vedsvampbaggar. Denna sällsynta och lokala art blir ca 5 mm lång och är svart med röd halssköld och gulaktiga fläckar på täckvingarna. Arten är knuten till olika vitrötesvampar på lövträd och gran. Det viktigaste trädslaget är asp där arten påträffas under barken eller inne i den svampangripna veden. Det främsta hotet mot arten är bristen på död, vitrötad ved. Rödlistekategori: Missgynnad (NT).

Punkterad brunbagge *Hallomenus axillaris* hör till familjen brunbaggar. Liksom familjen vedsvampbaggar ställer de flesta brunbaggar stora krav på sin miljö. Många av arterna är knutna till svampangripen ved. Denna art är ca 3 mm lång och brunaktig. Den punkterade

brunbaggen är sällsynt och lokal och främst knuten till bestånd med stort inslag av död ved. Arten utvecklas i fruktkroppar på eller i starkt mycelhaltig ved av t.ex. ek, björk och gran. Svamparter som baggen utvecklas i är t.ex. svavelticka, björkticka och violticka. Det främsta hotet mot arten är brist på vedsvampar och mycelhaltig ved i dagens skogar. Rödlisterkategori: Missgynnad (NT).

Mindre brunbagge *Orchesia minor* hör även den till familjen brunbaggar. Den är ganska lik den föregående arten men skiljer bl.a. sig i detaljer på benen. Arten är ganska sällsynt och påträffas nästan alltid i enstaka exemplar. Arten är knuten till mycelrik ved av främst olika lövträdsarter, t.ex. ek, ask, sälg, gråal, hägg och bok. Det främsta hotet mot arten är minskad mängd död lövträdsved. Rödlisterkategori: Missgynnad (NT).

Svartbrun brunbagge *Phloiotrya rufipes* är ytterligare en representant av familjen brunbaggar men är större än de ovanstående – ca 8 mm. Arten utvecklas i död, vitrötad, fast ved av främst hassel men även bok, avenbok, klibbal, ek, hagtorn och rönn. Det främsta hotet mot arten är minskad mängd död ved av främst hassel. Rödlisterkategori: Missgynnad (NT).

Gulhornad gaddbagge *Mordellistena variegata* är en ca 4 mm lång bagge som hör till familjen tornbaggar. Gemensamt för alla arterna i familjen är den tagg som de har längst bak på kroppen. Denna art är brunsvart med varierande gul teckning. Den gulhornade gaddbaggen är mycket lokal och påträffas främst i områden med god tillgång på gamla lövträd. Mycket litet är känt om larvutvecklingen men de närbesläktade arterna utvecklas i död lövträdsved och så är förmodligen fallet även här. Som fullbildade besöker baggarna blommor. Det främsta hotet mot arten är minskad tillgång på klen lövträdsved. Rödlisterkategori: Missgynnad (NT).

Större sågsvartbagge *Uloma culinaris* är en ungefär centimeterlång, rödbrun bagge från familjen svartbaggar. Arten påträffas i murken ved av bl.a. ek, lind och sälg. Larven lever möjligen av andra arters gnagmjöl. Numera påträffas arten oftast i sågspånshögar. Rödlisterkategori: Missgynnad (NT).

Mindre svampklobagge *Mycetochara humeralis* hör till familjen svartbaggar. De flesta av familjens arter är knutna till vegetabiliskt avfall, svamp och liknande. Denna art är ca 5 mm lång och blanksvart förutom ett par rödaktiga fläckar på täckvingarnas främre del. Arten är överallt sällsynt. Utvecklingen sker i mycelhaltig, murken ved av främst ask, björk, ek och lind. Det främsta hotet mot arten är minskad tillgång på ihåliga träd. Rödlisterkategori: Missgynnad (NT).

Matt blombagge *Ischnomera cinerascens* blir ca 10 mm lång, långsträckt och med blå- eller grönglänsande kropp. Arten förekommer sällsynt upp till Västmanland. Arten utvecklas i seg, vitrötad ved av t.ex. ek, alm, lind och lönn. Den fullbildade baggen besöker under senvåren blommor av bl.a. hagtorn, slån och hundkåx. Det främsta hotet mot arten är avverkning av ihåliga lövträd, bl.a. i parker och alléer. Rödlisterkategori: Missgynnad (NT).

Korthornad ögonbagge *Pseudeuglenes pentatomus* hör till familjen ögonbaggar som i Sverige bara består av en handfull arter. Denna art är ca 2 mm lång och mörkbrun. Arten är endast känd från Norge, Sverige, Finland och Karelen. Utvecklingen sker i en ticka av släktet *Polyporus*, främst på liggande döda aspar. Det främsta hotet mot arten är minskad tillgång på gamla aspar. Rödlisterkategori: Sårbar (VU).

Gulröd smalhalsbock *Obrium cantharinum* är en gulbrun, ca 8 mm lång medlem av familjen långhorningar. Arten är sällsynt och lokal. Utvecklingen sker i torr, solexponerad asp bark på grenar och tunnare stamdelar. Den fullbildade baggen påträffas ibland i blommor. Det främsta hotet mot arten är brist på äldre, solexponerad asp. Rödlistekategori: Missgynnad (NT).

Almvedvivel *Cossonus cylindricus* är en ca 6 mm lång, svart, vedlevande vivel. Arten är mycket sällsynt påträffad i några landskap upp till Västmanland. Arten lever inuti ihåliga, levande lövträd, främst alm, poppel och asp. Arten verkar föredra ved som legat an mot fågelbon. Arten påträffas ofta bara i enstaka träd på lokaler där den förekommer och med tiden kan populationen i just det trädet bli ganska stor. Det främsta hotet mot arten är minskad tillgång på lämpliga träd. Sådana träd tas ofta bort i t.ex. parker och alléer. Rödlistekategori: Starkt hotad (EN).

Phloeophagus turbatus är ytterligare en vedlevande, ca 4 mm lång, svart vivel. Arten är påträffad i de flesta landskap upp till Värmland. Arten är främst påträffad i ved inne i ihåliga lövträd, bl.a. asp, poppel, lind, lönn, alm och ask. Liksom för den föregående arten verkar det som ved i anslutning till fågelbon föredras. De främsta hoten mot arten är nedsågning av gamla skruttiga träd i parker och alléer samt minskad tillgång på lämpliga träd i naturbetesmarker. Rödlistekategori: Missgynnad (NT).

Brun vedborre *Xyleborinus saxesenii* är en ca 2 mm lång barkborre som förekommer upp till Västmanland. Arten lever i nyligen död ved i de flesta av landets lövträdsarter. Vanligaste trädslag är dock ek. Det främsta hotet mot arten är förmodligen brist på kontinuitet av nydöd ved. Rödlistekategori: Missgynnad (NT).

Groths aspborre *Trypophloeus granulatus grothii* är en sällsynt barkborre som förekommer upp till Stockholms län. Arten lever i nyligen död innerbark på asp och poppel. Det främsta hotet mot arten är minskad tillgång på kontinuerligt nydöd aspved. Rödlistekategori: Missgynnad (NT).

Hålträdklokrypare *Anthrenochernes stellae* är ett litet spindeldjur som liknar en liten skorpion utan stjärt. Den blir ca 2,5 mm lång. Arten är påträffad upp till Västmanland. Utanför Sverige är arten endast känd från Danmark och Polen. Hålträdklokryparen lever i stamhåligheter i bl.a. bok, lind, ek och asp, oftast i anslutning till djurbon. Arten verkar bara förekomma på platser med lång kontinuitet av gamla träd: slutna naturskogar, gamla parker och ädellövdominerade hagmarker. Det främsta hotet mot arten är avverkning av gamla lövträd. Rödlistekategori: Missgynnad (NT).

Hålträdklokrypare, illustration av Kenneth Claesson

4.1.3 Tidigare rödlistade arter

Ptenidium turgidum är en fjädervinge som förmodligen är knuten till trädhål med kompostartade substrat. (Hk 1993: 4)

Nemadus colonoides en åtelbagge som är knuten till ihåliga ädellövträd med gamla fågelbon. (Hk 2000: NT)

Euplectus bescidicus är en klubbhornsbagge som förmodligen är knuten till myrsamhällen i ihåliga träd. (Hk 1993: 4)

Sepedophilus bipunctatus, en kortvinge knuten till ihåliga träd och murken ved. (Hk 2000: NT)

Haploglossa gentilis är en kortvinge som främst är funnen i gamla ihåliga lövträd med myrsamhällen. (Hk 2000: NT)

Bålgetingkortvinge *Velleius dilatatus* lever och utvecklas i bålgetingbon där den lever på fluglarver. Den fullbildade baggen lever av utsipprande sav på främst ek. (Hk 2000: VU)

Quedius microps, en kortvinge knuten till ihåliga träd. (Hk 1993: 4)

Brun guldbagge *Liocola marmorata* utvecklas i ihåliga ädellövträd. Den fullbildade baggen påträffas i anslutning till savflöden på främst ek. (Hk 2000: VU)

Prionocyphon serricornis en hårbagge som är knuten till fuktiga eller blöta trädhål i ädellövträd. (Hk 2000: NT)

Hylis cariniceps, en halvknäppare som utvecklas i vitrötad lövträdsved. (Hk 2000: NT)

Hylis olexai är ytterligare en halvknäppare som även den utvecklas i vitrötad lövträdsved. (Hk 2000: NT)

Gastrallus immarginatus är en trägnagare som utvecklas i barken på främst ek, lind och lönn. (Hk 2000: NT)

Aspvedgnagare *Ptilinus fuscus* utvecklas i stående, torr aspved. (Hk 1993: 4)

Bred tickgnagare *Dorcatoma flavicornis* utvecklas i mycelrik ekved angripen av svavelticka. (Hk 2000: NT)

Robust tickgnagare *Dorcatoma robusta* lever i fnösktickor, främst på björk. (HK 1993: 4)

Avlång flatbagge *Grynocharis oblonga* är knuten till vitrötad ved av olika lövträdsarter. (Hk 2000: VU)

Tillus elongatus, en brokbagge som lever som rovdjur under bark och i murken ved av olika lövträdsarter. (Hk 1993: 4)

Trichoceble memnonia hör till familjen borstbaggar och är främst påträffad i vitrötad ved i ekgrenar. (Hk 2000: NT)

Cryptarcha undata, en glansbagge som lever och utvecklas i savflöden, främst på ek. (Hk 2000: NT)

Rhizophagus cribratus är en barkglansbagge som påträffas under bark, i tickor och i murken ved av olika lövträdsarter. (Hk 1993: 4)

Platt gångbagge *Cerylon deplanatum* lever i insektsgångar och i tickor på asp. (Hk 2000: NT)

Ljusfläckig vedsvampbagge *Mycetophagus piceus* påträffas under bark och i murken ved angripna av svavelticka, främst på ek. (Hk 2000: NT)

Brungul vedsvampbagge *Mycetophagus populi* är knuten till rötad lövträdsved. (Hk 2000: NT)

Albrunbagge *Abdera affinis* lever och utvecklas i altickor, främst på hassel och klibbal. (Hk 1993: 4)

Kolsvart kamklobagge *Prionychus ater* påträffas i ihåliga lövträd. (Hk 1993: 4)

Orangevingad kamklobagge *Pseudocistela ceramboides* är knuten till brunrötad lövträdsved. (Hk 1993: 4)

Större svampklobagge *Mycetochara axillaris* utvecklas i mycelhaltig ädellövved. (Hk 2000: NT)

Mörk ögonbagge *Euglenes oculatus* påträffas främst i brunrötad ved i ihåliga ekar. (Hk 2000: NT)

Brunhuvad spolbagge *Scraptia fuscula* påträffas oftast i anslutning till myrsamhällen i svampangripen ekved. (Hk 2000: NT)

Stekelbock *Necydalis major* är knuten till högstubbar av asp och björk. (Hk 2000: NT)

Grön aspvadbock *Saperda perforata* är knuten till nyligen döda aspar med tjock bark. (Hk 2000: NT)

Större linjordloppa *Aphthona euphorbiae* är en bladbagge som utvecklas på bl.a. lin. Arten får numera anses allmän. (Hk 2000: NT)

Dissoleucas niveirostris är plattnosbagge som utvecklas i död lövträdsved angripen av kulsvampar. (Hk 2000: NT)

Aspbarkborre *Xyleborus cryptographus* utvecklas i tjock, nyligen död aspbark. (Hk 2000: NT)

Större aspbarkskinnbagge *Mezira tremulae* hittas på gamla svampangripna aspstubbar. (Hk 2000: NT)

Bålgeting *Vespa crabro* är knuten till gamla, ihåliga träd. (Hk 1993: 2)

Brun trädmyra *Lasius brunneus* påträffas under bark och i håligheter i ädellövträd. (Hk 1993: 2)

Vågbandat ordensfly *Catocala sponsa*, är en fjäril vars larver lever på ekblad. (Hk 1993: 4)

4.1.4 Nya fynd i Östergötland

Cercyon nigriceps är en palpbagge som är känd i nästan alla landskap upp till södra Lappland. Av en tillfällighet var inte arten rapporterad tidigare från Östergötland. Arten anses mindre vanlig och något lokal och den lever i bl.a. komposter och spillning av t.ex. häst och ko.

Xyletinus vaederoeensis är en mycket sällsynt trägnagare som är knuten till hård, vitrötad ved av bl.a. asp. Arten är tidigare känd från Skåne till Uppland men i många fall är endast enstaka exemplar kända från landskapen. Arten är rödlistad i kategorin Sårbar (VU).

5 Diskussion

Denna inventering har gett en mängd intressanta fynd. Särskilt roligt är det att se att så många av de mer eller mindre ovanliga aspdjur finns i Tinnerö eklandskap. Här påträffades orange rödbeck *Ampedus nigroflavus* i nästan hälften av fällorna vilket gör att man kan tala om en ganska rik förekomst av en art som annars är ganska sällsynt. Dessutom påträffades rödhalsad vedsvampbagge *Mycetophagus fulvicollis* och korthornad ögonbagge *Pseudeuglenes pentatomus*, två betydligt sällsyntare arter som är knutna till asp. De mest intressanta aspdjuren som påträffades var dock trägnagaren *Xyletinus vaederoeensis* och almvedvivel *Cossonus cylindricus*. Båda arterna får anses som riktiga rariteter.

En art som har hittats i lite större mängder i anslutning till aspar i Tinnerö eklandskap är blåsbaggen *Hypebaeus flavipes* som anses leva i anslutning till stekelbon som byggts i gångar av skeppsvarvsfluga i gamla ekar. Tolv exemplar av arten påträffades i inventeringen. Förmodligen lever arten i andra träslag än ek och därför är god tillgång på värdefulla träd av andra träslag än ek värdefullt för den.

En annan art som påträffades i lite större antal vid asp, även detta i Tinnerö eklandskap, var mindre svampklobagge *Mycetochara humeralis* vilket även här skulle kunna tyda på att asp verkligen var utvecklingssubstratet.

5 Referenser

ArtDatabankens artfaktablad för rödlistade arter.

Antonsson, K. & Wadstein, M. 1991. *Eklandskapet*. Länsstyrelsen i Östergötland.

Ehnström, B. & Axelsson, R. 2002. *Insektsnag i bark och ved*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Ehnström, B., Gärdenfors, U. & Lindelöw, Å. 1993. *Rödlistade evertebrater i Sverige 1993*, Databanken för hotade arter, SLU, Uppsala

Gärdenfors, U. (ed) 2000. *Rödlistade arter i Sverige 2000*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Gärdenfors, U. (ed) 2005. *Rödlistade arter i Sverige 2005*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

2490	Melanotus villosus					8			2										
2491	Melanotus castanipes					16	1						1			1			
	Melanotus spp.					3										1			
2498	Dalopius marginatus					78	5	3	4	4	1	4	19			2			
2501	Cardiophorus ruficollis					1													
	LYCIDAE - Rödvingebaggar																		
2511	Dictyopteris aurora					1			1										
	CANTHARIDAE - Flugbaggar																		
2519	Podabrus alpinus					1													
2526	Cantharis nigricans					2							1						
2527	Cantharis pellucida					3													
2529	Cantharis figurata					5							1						
2532	Cantharis rufa					1													
2539	Rhagonycha lutea					3													
2540	Rhagonycha fulva					1													
2542	Rhagonycha limbata					2													
2543	Rhagonycha lignosa					6	1				1				1			1	
2545	Rhagonycha atra					1					1								
2559	Malthodes fuscus					4										1			1
2560	Malthodes minimus					4					1	1							
2564	Malthodes pumilus					3					1								
2565	Malthodes spathifer					2					1								
2566	Malthodes crassicornis					2						1				1			
	Malthodes sp. (honor)					1					1								
	DERMESTIDAE - Ängrar																		
2572	Dermestes murinus					1													
2601	Globicornis nigripes	2	VU		VU	1									1				
2602	Megatoma undata					6			2		2		1						
2604	Ctesias serra					10	1			2			3						
2606	Anthrenus scrophulariae					1													
	ANOBIIDAE - Trägnagare																		
2636	Hedobia imperialis					2			1										
2648	Ptinus rufipes					23			2	4			4						
2651	Ptinus fur					8							1						1
2654	Ptinus subpilosus					7			1										1
2659	Xestobium rufovillosum					6													
2671	Gastrallus immarginatus	2	NT			1	1												
2673	Anobium nitidum					4				2									
2676	Anobium rufipes					12							4						1
2683	Ptilinus fuscus	4				36	1	7	2	1									4
2688	Xyletinus vaederoeensis	4	VU		VU	1					1								
2696	Dorcatoma flavicornis				NT	1				1									
2698	Dorcatoma chrysomelina					3				1									
2700	Dorcatoma substriata	4	NT		NT	1													
2703	Dorcatoma dresdensis					53	6	2	2	4			2		2				
2704	Dorcatoma robusta	4				2													
	LYMEXYLIDAE - Varvsflugor																		
2707	Hylecoetus dermestoides					1													
	TROGOSSITIDAE - Mörkbaggar																		
2714	Grynocharis oblonga	2	VU			3									1				
	CLERIDAE - Brokbaggar																		
2720	Tillus elongatus	4				7													
	MELYRIDAE - Borstbaggar																		
2736	Aplocnemus nigricornis					1													
2739	Trichocele memnonia				NT	2													
2742	Dasytes niger					1							1						
2746	Dasytes aeratus					3				1									
2747	Dasytes plumbeus					42	2			3	1	8			8				1
2751	Hypebaeus flavipes	2	VU		VU	12				4									
2758	Cordylepherus viridis					3				1									
2760	Malachius bipustulatus					5	1												
	SPHINDIDAE - Slemsvampbaggar																		
2767	Aspidiphorus orbiculatus					1										1			
	NITIDULIDAE - Glansbaggar																		
2786	Epuraea neglecta					2				1									
2787	Epuraea pallelescens					1							2						1

3293	Ennearthron	cornutum			5			1	2										
3297	Orthocis	alni			3	1													
3300	Orthocis	vestitus			1														1
	MELANDRYIDAE - Brunbaggar																		
3312	Hallomenus	binotatus			1														1
3313	Hallomenus	axillaris	NT	NT	3				3										
3314	Orchesia	micans			5		1		1				2						
3316	Orchesia	minor	NT	NT	1				1										
3320	Abdera	affinis	4		7							7							
3325	Phloiotrya	rufipes	4	NT	NT	2													1
	MORDELLIDAE - Tornbaggar																		
3339	Tomoxia	bucephala			8				3										
3362	Mordellistena	variegata	NT	NT	5				1	1									
3363	Modellistena	humeralis			22		2						1				6		2
3364	Mordellochroa	abdominalis			7								5						
	COLYDIIDAE - Barkbaggar																		
3372	Synchita	humeralis			6		1										1		1
	TENEBRIONIDAE - Svartbaggar																		
3379	Lagria	hirta			4														
3389	Uloma	culinaris	4	NT	NT	1	1												
3412	Prionychus	ater	4		3				1										
3415	Pseudocistela	ceramboides			2				2										
3418	Mycetochara	flavipes			178				1	1									1
3419	Mycetochara	axillaris	4	NT	14														
3420	Mycetochara	humeralis	2	NT	NT	15													
3422	Mycetochara	linearis			159				1										
3447	Diaperis	boleti			29				3								1		
	OEDEMERIDAE - Blombaggar																		
3464	Ischnomera	cinerascens	4	NT	NT	4			1										
	PYROCHROIDAE - Eldbaggar																		
3484	Schizotus	pectinicornis			1														
	SALPINGIDAE - Trädbasbaggar																		
3495	Salpingus	planirostris			1	1													
3496	Salpingus	ruficollis			10	3	2	2											1
	ADERIDAE - Ögonbaggar																		
3518	Euglenes	oculatus	4	NT	3	1			1										
3521	Pseudeuglenes	pentatomus	2	VU	VU	1													
	SCRAPTIIDAE - Ristbaggar																		
3522	Scraptia	fuscula	4	NT	21	1			4										1
3525	Anaspis	frontalis			24	2	1	1	2	4									2
3527	Anaspis	marginicollis			26	2		3		3	1								10
3528	Anaspis	thoracica			29	2		2	1	2	1								8
3532	Anaspis	rufilabris			203	22	6	21	2	2	6	77							2
3533	Anaspis	flava			2														
	CERAMBYCIDAE - Långhorningar																		
3544	Tetropium	castaneum			2				2										
3549	Rhagium	mordax			2														
3552	Stenocorus	meridianus			5	1													
3564	Grammoptera	ruficornis			2				1										1
3566	Alosterna	tabacicolor			2				1										
3571	Anoplodera	maculicornis			3							1							
3572	Anoplodera	rubra			1														
3581	Leptura	quadrifasciata			4							2							
3583	Leptura	melanura			1														
3586	Necydalis	major	4	NT	3				1										
3593	Obrium	cantharinum	4	NT	NT	4		1	3										
3596	Molorchus	minor			1	1													
3610	Phymatodes	testaceus			1				1										
3616	Clytus	arietis			2														
3639	Leiopus	nebulosus			1														1
3649	Saperda	scalaris			3				1	1									
3650	Saperda	perforata	4	NT	2				1										
3658	Tetrops	praeusta			1														
	CHRYSOMELIDAE - Bladbaggar																		
3734	Cryptocephalus	querceti			10														
3770	Prasocuris	phellandrii			1								1						

Lokal: Tinnerö eklandskap	9	10	11	12	13	14	15	15	17	18	19	20
Socknar: Berga och Slaka												
Kommun: Linköping												
Län: Östergötland												
Tidpunkt: maj-augusti 2006												
	2005	Asp	Asp	Asp	Asp	Asp	Asp	Asp	Asp	Asp	Asp	Asp
FAMILJ/Art												
COLEOPTERA - SKALBAGGAR												
CARABIDAE - Jordlöpare												
Carabus hortensis												
Pterostichus oblongopunctatus										1		
Amara familiaris												
Amara apricaria					1							
Amara majuscula					1							
Dromius agilis		1		1			1		1			2
Dromius fenestratus										1		
Dromius quadrimaculatus									1			
HYDROPHILIDAE - Palpbaggar												
Helophorus brevipalpis									1			
Anacaena lutescens												
Cercyon haemorrhoidalis										1		
Cercyon nigriceps												1
Megasternum concinnum				1								
HISTERIDAE - Stumpbaggar												
Saprinus semistriatus				2								
Gnathoncus nannetensis												
Gnathoncus buyssoni		3			1	4						
Gnathoncus nidorum	NT					1						
Dendrophilus corticalis												1
Paromalus flavicornis				1	1		1	1				4
Margarinotus striola				4								
PTILIIDAE - Fjädervingar												
Ptenidium turgidum												
Ptenidium formicetorum					1							
Ptenidium nitidum									1			
Ptiliola kunzei												1
Acrotrichis grandicollis							1					
Acrotrichis intermedia					1	1						
Acrotrichis sp. (hane)												
LEIODIDAE - Mycelbaggar												
Leiodes fracta												
Anisotoma humeralis				1	2		3		1			
Anisotoma castanea												
Anisotoma orbicularis												
Agathidium confusum												
Agathidium nigripenne				19								
Agathidium seminulum				2								
Agathidium badium								1				
Nemadus colonoides										1		
Sciodrepoides watsoni					12			1				
Sciodrepoides fumatus				12								
SCYDMAENIDAE - Glattbaggar												
Nevraphes angulatus												
Stenichnus scutellaris									1			
Stenichnus godarti		1										
Stenichnus collaris												
Scydmaenus hellwigii										1		2
SILPHIDAE - Asbaggar												
Oiceoptoma thoracica			2	59								
Nicrophorus investigator			11	2	5							
Nicrophorus vespilloides			119	145	7					2		1
Nicrophorus vespillo			1	2								
STAPHYLINIDAE - Kortvingar												
Phloeostibia lapponica												
Eucnemosum brachypterum												
Acidota crenata									1			

Scaphisoma boleti				18		3				1		
Coprophilus striatulum												
Carpelimus corticinus		1		1	1	3		2		1	2	
Anotylus rugosus												
Platystethus nodifrons												
Stenus nanus							1					
Rugilus rufipes				1								
Rugilus erichsonii												
Gabrius splendidulus								1				
Bisnius fimetarius												
Bisnius subuliformis	1											
Philonthus succicola				2								
Philonthus addendus												
Philonthus decorus												
Philonthus marginatus				6								
Philonthus carbonarius												
Philonthus concinnus				1								
Creophilus maxillosus					1							
Velleius dilatatus							1					
Quedius mesomelinus	5			4				1			2	
Quedius maurus	2		1				1					
Quedius invreai						1						
Quedius brevicornis	1	1										
Quedius microps										2		
Quedius xanthopus	25	14		5				3	13	4	6	2
Quedius fuliginosus			1									
LUCANIDAE - Ekoxbaggar												
Sinodendron cylindricum									2			
SCARABAEIDAE - Bladhorningar												
Geotrupes stercorosus				1								
Aphodius rufipes												
Aphodius depressus										1		
Liocola marmorata												
Potosia cuprea							1					
SCIRTIDAE - Mjukbaggar												
Microcara testacea				1								
Cyphon coarctatus							1					
Cyphon ochraceus												1
Cyphon laevipennis												1
Cyphon pubescens									1			1
Cyphon padi	1			1		1		8	7			6
Prionocyphon serricornis												
EUCNEMIDAE - Halvknäppare												
Hylis procerulus			VU									
Hylis cariniceps												
Hylis olexai												
Microrhagus lepidus			NT					1				
Microrhagus pygmaeus									1			
THROSCIDAE - Småknäppare												
Aulonothroscus brevicollis		1				1	1	8	3		7	1
Trixagus dermestoides							4			1		
Trixagus carinifrons										2		
ELATERIDAE - Knäppare												
Hemicrepidius hirtus	1	2		1								1
Athous vittatus			3		2	2	2					
Athous haemorrhoidalis	1			1	2	3	3			5		3
Athous subfuscus	1	1			1	9		1	2	8	3	1
Limonium aeneoniger						1						
Denticollis linearis										1		1
Ctenicera pectinicornis						1						
Actenicerus sjaelandicus						1						
Prosternon tessellatum					1	1						
Selatosomus aeneus					1	2						
Calambus bipustulatus			NT						1			
Ampedus nigroflavus		1	1	1		1		1	2			
Ampedus nemorum					1	1						

Epuraea rufomarginata							1				1	
Epuraea sp.												
Meligethes denticulatus												
Meligethes flavimanus									1			
Meligethes aeneus	2	1	3	1	2	1	5	3	7		3	1
Meligethes pedicularius												
Omosita discoidea				2								
Soronia grisea			1							1	1	
Cychramus luteus	2	5		5	1							
Cryptarcha strigata		3	2		1	1				1		
Cryptarcha undata	1			1	3	1	1				1	
Glischrochilus hortensis	1	4		33					1	1	2	
Glischrochilus quadripunctatus				1								
MONOTOMIDAE - Gråbaggar												
Rhizophagus dispar												
Rhizophagus bipustulatus								1				
Rhizophagus cribratus							1					
SILVANIDAE - Smalplattbaggar												
Silvanoprus fagi	1											
CRYPTOPHAGIDAE - Fuktbaggar												
Cryptophagus scutellatus												
Atomaria morio												
Atomaria nitidula			1									
Atomaria turgida				1								
Atomaria affinis			5									
EROTYLIDAE - Trädsvampbaggar												
Dacne bipustulata	2	1	3	16	31		16	2	2		10	2
Tritoma bipustulata									1			1
Triplax aenea												
Triplax rufipes												1
CERYLONIDAE - Gångbaggar												
Cerylon fagi												
Cerylon histeroideus							1		1			
Cerylon ferrugineum	4			1			1		3			2
Cerylon deplanatum											1	
ENDOMYCHIDAE - Svampbaggar												
Leiestes seminigra											2	
COCCINELLIDAE - Nyckelpigor												
Chilicorus bipustulatus											1	
Myzia oblongoguttata												
Coccinella 7-punctata				1								
Halyzia 16-guttata												
CORYLOPHIDAE - Punktbaggar												
Orthoperus atomus	1			1	1	1	1					2
CORTICARIIDAE - Mögelbaggar												
Latridius hirtus	1	1		5	1						1	1
Enicmus rugosus	1	1		2	5		4	2	2	2		2
Enicmus testaceus												
Enicmus histrio								1	1			
Stephostethus pandellei			7		8				1			
Stephostethus rugicollis												1
Aridius nodifer							1					
Cartodere constricta												
Corticaria gibbosa	1	2	3	6	26	1	7	4	7		4	26
Corticarina similata	1			1					1			
Corticarina fuscula				3	1							
MYCETOPHAGIDAE - Vedsvampbaggar												
Litargus connexus												
Mycetophagus piceus												
Mycetophagus 4-guttatus												1
Mycetophagus multipunctatus												2
Mycetophagus fulvicollis									1			
Mycetophagus populi			1						1			
CISIDAE - Trädsvampborrare												
Cis comptus						1	1					
Cis hienidus						2						

